

Nærings- og fiskeridepartementet

Sendt ved e-post til postmottak@nfd.dep.no

Kopi til Politidirektoratet

1. september 2022

Innspill til dyrevelferdsmelding

Det vises til regjeringens arbeid med ny dyrevelferdsmelding og invitasjon til innspill.

Økokrim er riksdekkende etterforsknings- og påtaleorgan for brudd på straffebestemmelser om miljøkriminalitet, herunder dyrevelferdskriminalitet, samt hørings-, bistands- og rådgivingsorgan for sentrale myndigheter og kontrollorgan, jf. påtaleinstruksen § 35-10. Videre skal Økokrim være et senter for bekjempelsen av dyrevelferdskriminalitet, og skal på området blant annet stimulere til utvikling av kunnskap. Vi legger til grunn at dyrevelferdskriminalitet vil være en sentral del av dyrevelferdsmeldingen, og vi ønsker innenfor vårt mandat å bli hørt i arbeidet med denne.

Dyrevelferdsloven ble vedtatt i 2009 og trådte i kraft i 2010. Loven er dynamisk og skal tolkes i lys av samfunnets til enhver tid gjeldende etiske normer for dyrehold. Ved å praktisere loven har man imidlertid sett at det er behov for å vurdere nye tiltak og endringer slik at vi oppfyller målet om godt dyrehold og dyrevelferd i tråd med gjeldende normer og internasjonale standarder. Det har skjedd en utvikling i samfunnet siden lovens ikrafttredelse og fokuset på dyrevelferdskriminalitet har økt. Dette har blant annet kommet til uttrykk i strengere straffer innenfor gjeldende strafferamme (se blant annet Lukas-dommen HR-2016-295-A), og økt prioritering av dyrevelferdskriminalitet hos politiet. Etter bevilgning over statsbudsjettet i 2021 er det i dag funksjoner for etterforskning og bekjempelse av dyrevelferdskriminalitet i alle landets politidistrikt, og ordningen med øremerkede midler til dette arbeidet er videreført. Økokrim anser det som avgjørende i arbeidet med å bekjempe dyrevelferdskriminalitet at denne prioriteringen fortsetter.

Det vil i det følgende kun bli trukket frem overordnede innspill. Vi ønsker også å fremheve behovet for at Justis- og beredskapsdepartementet involveres i arbeidet med meldingen.

1. Dyrevelferdsutfordringer i oppdrettsnæringen

Dyrevelferdsloven hjemler respekt og velferd for det enkelte individ, herunder den enkelte fisk. Kunnskapen om fiskehelse og fiskevelferd har økt siden ikrafttredelsen av loven, og erfaring viser behov for tiltak og endringer. Departementet understrekte i

lovens proposisjon at oppdrettsfisk "har krav på godt stell og levemiljø på linje med landlevende dyr", jf. Ot.prp.nr.15 (2008–2009) pkt. 1.4.1, åttende avsnitt. Fiskehelse rapporten til Veterinærinstituttet av 2021 beskriver store velferdsmessige utfordringer i oppdrettsnæringen. Forekomsten av sykdom-/skade og dødelighet overstiger ofte det forsvarlige. Hertil kommer ulike former for belastende håndtering av disse fiskene. I henhold til rapporten var antallet døde laks i sjøfasen i 2021 på 54 millioner (15,5 prosent). I tillegg kommer fisk som døde i klekkeriene, ca. 35 millioner i 2021. For rensefisk er det også store velferdsmessige utfordringer med sykdom, avlusingsoperasjoner og manglende kontroll på dødeligheten i merdene. Det anslås at det i 2021 ble satt ut 40 millioner rensefisk, og rapporter indikerer en nær total utgang av disse gjennom produksjonssyklus. Videre er det mye fisk som kommer til slakteriet med ulike lidelser som bakterie- og virussykdommer, åpne sår fra lus og trengsel i merdene, og andre skader på gjeller og hjerte.

Samtidig er det et politisk ønske om betydelig vekst i oppdrettsnæringen, uttrykt blant annet i Havbruksstrategien fra 2021.

Flesteparten av de dyrevelferdsmessige utfordringene viser seg hos foretak som opererer i henhold til regelverket, og således lovlig. Dette gir imidlertid ingen dispensasjon fra dyrevelferdsloven, og herunder kravet i lovens § 3 om at dyr skal "beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger" samt kravene til levemiljø i § 24.

Økokrim mener det er behov for en gjennomgang av regelverket for oppdrettsnæringen slik at dette harmonerer med de standarder dyrevelferdsloven oppstiller. Det må unngås at det lønner seg å drive i strid med dyrevelferdsbestemmelsene. Det er behov for strengere håndhevelse av dyrevelferdsbestemmelser fra forvaltningen og politiets side. For å kunne følge opp dette er det avgjørende at prioriteringen av bekjempelse av dyrevelferds kriminalitet videreføres.

Avtale mellom politiet og Mattilsynet for styrket samarbeid mot dyrevelferds kriminalitet ble inngått i 2015, og etter oppdrag fra Politidirektoratet ble det i mars 2022 ferdigstilt retningslinjer for samarbeidet mellom politiet og Mattilsynet i dyrevelferds saker (vedlagt). Retningslinjene har som mål å sikre et godt og effektivt samarbeid mellom politiet og Mattilsynet for å forebygge, avdekke og straffeforfølge mishandling, vanstell og andre alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. Økokrim ber om at det i dyrevelferds meldingen rettes fokus mot og ses på hvordan samarbeidet mellom aktuelle etater på området kan ytterligere utvikles og styrkes.

2. Marin forsøpling

Både Politiets trusselvurdering 2022 og Økokrims trusselvurdering 2022 trekker frem marin forsøpling som en trussel mot dyrevelferden for akvatiske dyr. Næringsaktører oppnår kostnadsbesparelser ved å ikke ivareta redskaper i henhold til lover og regler. Dette er en stor utfordring i Norge og oppdagelsesrisikoen er lav. En av de største kildene til marin forsøpling er etterlatte fiskeredskaper som blir stående i havet og aktivt fiske. Såkalt spøkelsesfiske har store dyrevelferdsmessige konsekvenser og Økokrim oppfordrer til å se på dette problemet i meldingen.

Avslutning

Økokrim er meget positive til en ny dyrevelferdsmelding og takker for muligheten til å komme med innspill, og vil svært gjerne bidra mer konkret når det foreligger en skisse/utkast. Vi ser frem til å høre fra dere.

Økokrim,

Hans Tore Høviskeland
førstestatsadvokat

Tone Strømsnes Olsen
*Politiadvokat med fagansvar for
dyrevelferdskriminalitet*

Vedlegg:

Retningslinjer for samarbeid mellom politiet og Mattilsynet i
dyrevelferdssaker